

Materiál na rokovanie
Mestskej rady
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 24.01.2019

**Informácia o výsledku kontroly Najvyššieho kontrolného úradu SR k efektívnosti
a účinnosti triedeného zberu komunálneho odpadu v Hlavnom meste SR Bratislave
a prijatých opatreniach**

Predkladateľ:

Ing. arch. Matúš Vallo, v. r.
primátor

Zodpovedný:

Mgr. Ctibor Košťál, v. r.
riaditeľ magistrátu

Spracovateľ:

Ing. Marcel Held, v. r.
riaditeľ sekcie správy komunikácií, životného
prostredia a vybraných stavebných činností

Ing. Katarína Prostejovská, v. r.
vedúca oddelenia životného prostredia
a mestskej zelene

Ing. Magdaléna Krajčiová, v. r.
odborný referent

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu
3. Informáciu o výsledku kontroly
a prijatých opatreniach
4. List predsedu NKÚ SR
5. Zápisnicu o prerokovaní výsledku
kontroly
6. Protokol o výsledku kontroly efektívnosť
a účinnosť triedeného zberu
komunálneho odpadu

Návrh uznesenia

Mestská rada po prerokovaní materiálu

berie na vedomie

Informáciu o výsledku kontroly Najvyššieho kontrolného úradu SR k efektívnosti a účinnosti triedeného zberu komunálneho odpadu v Hlavnom meste SR Bratislave a prijatých opatreniach a

súhlasí

s predložením Informácie na rokovanie Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy a zaslaní prijatého uznesenia predsedovi Najvyššieho kontrolného úradu.

Dôvodová správa

Predseda Najvyššieho kontrolného úradu SR Karol Mitrík oznámil p. primátorovi JUDr. Ivovi Nesrovnalovi listom č. Z-008036/2018/1061/VMA z 05.12.2018, že Najvyšší kontrolný úrad SR vykonal kontrolu efektívnosti a účinnosti triedeného zberu komunálneho odpadu v Hlavnom meste SR Bratislave v čase od 20.07.2018 do 31.10.2018.

Súčasne požiadal, aby na najbližšom zasadnutí mestského zastupiteľstva informoval o výsledku kontroly a o prijatých opatreniach mestské zastupiteľstvo v Hlavnom meste SR Bratislave, a aby ho informoval formou výpisu z uznesenia mestského zastupiteľstva o prerokovaní výsledkov kontroly.

**Informácia o výsledku kontroly Najvyššieho kontrolného úradu SR k efektívnosti
a účinnosti triedeného zberu komunálneho odpadu v Hlavnom meste SR Bratislave
a prijatých opatreniach**

Kontrolórky Najvyššieho kontrolného úradu SR (NKÚ) vykonali v dňoch od 20.7.2018 do 31.10.2018 kontrolu efektívnosti a účinnosti triedeného komunálneho odpadu v Hlavnom meste SR Bratislave. Podklady požadované kontrolórkami poskytlo Oddelenie životného prostredia a mestskej zelene, Odvoz a likvidácia odpadu a. s., Sekcia financií, najmä Oddelenie rozpočtu a kontroingu a Oddelenie miestnych daní, poplatkov a licencií.

Dňa 20.11.2018 bol kontrolórkami predložený protokol o výsledku kontroly Ing. Katarína Prostejovskej a PhDr. Alžbete Štubňovej, ktoré boli splnomocnené p. primátorom na úkony súvisiace s oboznámením a prerokovaním výsledkov kontroly NKÚ SR. Po prerokovaní protokolu neboli zo strany Hlavného mesta SR Bratislavy vznesené námietky.

Kontrolou, ktorú vykonali pracovníčky NKÚ, neboli zistené žiadne porušenia platnej legislatívy, a preto výsledkom kontroly boli len odporúčania:

- upraviť označenie zberných nádob určených na triedené zložky plasty, kovy a VKM v súlade s platným VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi (o kovové obaly, konzervy a plechové obaly z nápojov)
- ciele programového rozpočtu pripraviť tak, aby bolo možné ich vyhodnotiť na základe merateľných ukazovateľov, ktoré s cieľmi priamo súvisia. Tak bude zabezpečená preukaznosť splnenia týchto cieľov
- vymáhať nedoplatky na miestnom poplatku za KO tak, aby sa dosiahlo 100% plnenie predpokladaného výnosu z miestneho poplatku

Na základe uvedeného boli prijaté nasledovné opatrenia k odporúčaniam:

1. Upraviť označenie zberných nádob určených na triedené zložky plasty, kovy a VKM v súlade s platným VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi (o kovové obaly, konzervy a plechové obaly z nápojov).

- Hlavné mesto zabezpečí v lehote do 29.3.2019 v súlade s VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi výmenu nálepiek, ktorými majú byť označené žlté zberné nádoby, kontajnery prostredníctvom spoločnosti Odvoz a likvidácia odpadu a. s. (ďalej len „OLO a. s.“), ktorá je zberovou spoločnosťou na území Bratislavy a je vlastníkom zberných nádob, kontajnerov.
- Hlavné mesto požiada spoločnosť OLO a. s. o preverenie textov na zberných nádobách, kontajneroch žltej farby, či sú v súlade s VZN č. 4/2016 v znení neskorších zmien a doplnkov podľa § 11 ods. 2 písm. c). V prípade nesúladu znení textov, požiada o opravu textu na nich alebo o ich výmenu.
- Hlavné mesto bude priebežne kontrolovať plnenie tohto opatrenia spoločnosťou OLO a. s.

Zodpovedný: Opatrenie bude plniť OLO, a. s. v spolupráci s Oddelením životného prostredia a mestskej zelene

2. *PR ciele tak, aby bolo možné ich vyhodnotiť na základe merateľných ukazovateľov, ktoré s cieľmi priamo súvisia. Tak bude zabezpečená preukaznosť splnenia týchto cieľov.*

OŽPaMZ doplní programový rozpočet na roky 2019-2021 o zámery a ciele, ktoré chce plniť v krátkodobom a strednodobom horizonte v súlade so zákonom o odpadoch. Triedený zber vyhradeného prúdu odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov nefinancuje obec, ale organizácia zodpovednosti výrobcov priamo zberovej spoločnosti, preto zámer a ciele neboli súčasťou návrhu programového rozpočtu na roky 2019-2021, ale na základe odporúčania NKÚ SR budú doplnené. Prijatím tohto opatrenia má byť informácia o objeme vytriedeného komunálneho odpadu určeného na zhodnotenie, recykláciu.

Zodpovedný: Opatrenie bude plniť Oddelenie životného prostredia a mestskej zelene

3. *Vymáhať nedoplatky na miestnom poplatku za KO tak, aby sa dosiahlo 100% plnenie predpokladaného výnosu z miestneho poplatku.*

- Na zabezpečenie toho, aby sa percento zaplatených predpisov čo najviac priblížilo 100 % vygenerovaných predpisov, prijalo hlavné mesto zmenu VZN o miestnom poplatku za komunálne odpady, ktorou zaviedlo od 1.1.2018 určovanie miestneho poplatku vydávaním rozhodnutia o určení miestneho poplatku, ktoré je základným predpokladom pre následné vymáhanie prípadných nedoplatkov.
- Ďalším krokom k zvýšeniu príjmu z poplatku za KO bude pravidelná kontrola úhrad, a v prípade omeškania, bude hlavné mesto zasielať výzvy na úhradu nedoplatkov. Prípadne, ak ani po výzve nebude poplatok uhradený, bude hlavné mesto postupovať dlžnú sumu na vymáhanie exekútorom.

Zodpovedný: Opatrenie bude plniť Oddelenie miestnych daní, poplatkov a licencií

Termín na odovzdanie správy NKÚ SR o plnení prijatých opatrení, resp. o priebehu ich plnenia je stanovený na 29.3.2019.

Po prerokovaní materiálu na mestskom zastupiteľstve bude NKÚ SR zaslané prijaté uznesenie z mestského zastupiteľstva o prerokovaní výsledkov kontroly NKÚ SR.

Karol Mitrik
predseda
Najvyšší kontrolný úrad
Slovenskej republiky

Bratislava 05.12.2018

Číslo: Z-008036/2018/1061/VMA

Vážený pán primátor,

v súlade s ustanovením § 20a ods. 1 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov si Vám dovoľujem oznámiť, že Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky vykonal kontrolu efektívnosti a účinnosti triedeného zberu komunálneho odpadu v Hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislava v čase od 20.07.2018 do 31.10.2018.

Zistené nedostatky sú uvedené v protokole o výsledku kontroly, s ktorým ste boli oboznámený dňa 19.11.2018 a bol Vám ponechaný jeden výťah.

Súčasne si Vás dovoľujem požiadať, aby ste na najbližšom zasadnutí mestského zastupiteľstva informovali o výsledku kontroly a o prijatých opatreniach mestské zastupiteľstvo v Hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislava.

Zároveň Vás, vážený pán primátor žiadam, aby ste ma informovali formou výpisu z uznesenia mestského zastupiteľstva o prerokovaní výsledkov kontroly.

S úctou

Vážený pán
Ivo Nesrovnal
primátor
Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Odbor energetiky a infraštruktúry

Číslo: Z-007668/2018/1061/VMA

ZÁPISNICA o prerokovaní protokolu o výsledku kontroly

Podľa poverenia predsedu Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky č. 1702/01 zo 04. 06. 2018 bola v čase od 20.07.2018 do 30.10.2018 vykonaná kontrola efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu v kontrolovanom subjekte Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, Primaciálne námestie 1, 814 99 Bratislava - Staré Mesto, IČO 00603481.

Na základe výsledkov kontroly, uvedených v protokole o výsledku kontroly, Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky ukladá štatutárnemu orgánu kontrolovaného subjektu prijať opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov a v termíne do 14.12.18 ich písomne na adresu: Najvyšší kontrolný úrad SR, Priemyselná 2, 824 73 Bratislava.

Správu o plnení, resp. splnení prijatých opatrení na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov, vrátane dokladov preukazujúcich ich plnenie, resp. splnenie predloží štatutárny orgán kontrolovaného subjektu v termíne do 29.3.19 na adresu: Najvyšší kontrolný úrad SR, Priemyselná 2, 824 73 Bratislava.

Kontrolovanému subjektu bol ponechaný výtlačok č. 2 protokolu o výsledku kontroly.

Kontrolovaný subjekt vyhlasuje, že bola poskytnutá súčinnosť v súlade so zákonom NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a boli poskytnuté všetky požadované doklady a informácie.

Kontrolovaný subjekt potvrdzuje, že kontrolná skupina Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky vrátila všetky zapožičané doklady.

Zároveň si Vás dovoľujeme upozorniť, že protokol o výsledku kontroly obsahuje osobné údaje kontrolórov (meno, priezvisko a podpis) a pri ďalšom nakladaní s dokumentom ste povinní postupovať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov a zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Bratislava 23.11.2018

Prerokovanie protokolu o výsledku kontroly svojim podpisom potvrdzujú:

Za NKÚ SR:

Ing. Ivana Kozubíková
riaditeľka odboru energetiky
a infraštruktúry

Mgr. Mária Vančíšinová
vedúca kontrolnej skupiny

Ing. Soňa Mezeiová
členka kontrolnej skupiny

Za kontrolovaný subjekt: Hlavné mesto SR Bratislava
Ing. Katarína Prostejovská
vedúca oddelenia ŽP a MZ

PhDr. Alžbeta Štubňová
zamestnankyňa RK a IA

.....
.....

.....

.....

.....

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenie: 1702/01
Zo dňa: 04.06.2018
Číslo: Z-007223/2018/1061/VMA

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 2
Počet strán: 17
Počet príloh: 1

PROTOKOL o výsledku kontroly efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu

Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava

Bratislava, november 2018

Obsah

Zoznam použitých skratiek	3
Zhrnutie.....	4
1. Charakteristika systému odpadového hospodárstva	6
1.1 Odpadové hospodárstvo a jeho zabezpečenie	6
1.2 Strategické dokumenty mesta	8
1.3 Vybrané povinnosti mesta	9
1.4 Financovanie nakladania s odpadmi	10
2. Efektívnosť systému triedenia zberu.....	11
2.1 Aktivity mesta k triedeniu odpadov	11
2.2 Štandard zberu.....	12
2.3 Zmluvy hlavného mesta a OZV a tretích osôb	13
2.4 Výdavky mesta spojené s nakladaním s odpadmi	14
2.5 Ukazovatele efektívnosti.....	15
3. Účinnosť systému triedeného zberu	15
3.1 Stanovené ciele mesta v oblasti triedenia odpadu a ukazovateľ.....	15
3.2 Vykazovanie údajov	16
3.3 Triedenie odpadu a jeho vplyv na výšku miestneho poplatku za KO.....	17

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Zoznam použitých skratiek

Skrátený názov	Úplné znenie
BRO	Biologicky rozložiteľný odpad
EÚ	Európska únia
ISSAI	International Standards of Supreme Audit Institutions
KO	Komunálny odpad
DSO	Drobný stavebný odpad
miestny poplatok za KO	Miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
Hlavné mesto alebo kontrolovaný subjekt	Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava
MsZ	Mestské zastupiteľstvo
MČ	Mestské časti hlavného mesta
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
OZV	Organizácia zodpovednosti výrobcov
OLO a.s. alebo zberová spoločnosť	Odvoz a likvidácia odpadu a.s.
POH	Program odpadového hospodárstva pre rok 2016 – 2020 Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava
PR	Programový rozpočet Hlavného mesta SR Bratislavy
SR	Slovenská republika
VKM	Viackombinované materiály
Vyhláška MŽP SR č. 371/2015	Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 371/2015 z 13. novembra 2015, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch
Vyhlášky MŽP SR o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti.	Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 366/2015 Z. z. o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti.
VZN č. 4/2016 o nakladaní s KO a DSO	Všeobecne záväzné nariadenie Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava č. 4/2016 z 30.06.2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava.
zákon o obecnom zriadení	zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
zákon o štátnej štatistike	zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov
zákon o odpadoch	zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zhrnutie:

Kontrola bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2018 ako kontrola výkonnosti v kombinácii s kontrolou súladu. Dôvodom vykonania kontroly bola nízka úroveň triedenia KO v Slovenskej republike v porovnaní s ostatnými členskými krajinami Európskej únie a vo vzťahu k plneniu cieľov Európskej únie v odpadovom hospodárstve, ktoré musí Slovenská republika splniť do roku 2020. V súčasnosti sa podľa aktuálnych štatistík a tempa rastu javí splnenie týchto cieľov ako nereálne.

V sledovaných ukazovateľoch týkajúcich sa kontrolovanej oblasti je Slovenská republika na jednom z posledných miest v rámci členských krajín Európskej únie. Téma triedenia odpadov, ktorú sa vláda zaviazala riešiť aj v programovom vyhlásení vlády, bola významná tak z finančného, ako aj z ekologického hľadiska a venuje sa jej väčšina najvyšších kontrolných inštitúcií v rámci Európskej únie. Je dôležitá aj pre samotného občana, ktorý za nakladanie s odpadom platí vo forme miestneho poplatku.

Pri kontrole výkonnosti sa NKÚ SR zamerával na oblasť efektívnosti a účinnosti triedeného zberu odpadov v meste. Zdrojmi údajov boli najmä štatistické výkazy mesta, operatívne evidencie odpadového hospodárstva hlavného mesta, strategické dokumenty a rozpočty. Zistené informácie boli analyzované, pričom ako techniky ich spracovania boli použité najmä prepočty, odhady, štúdium dokumentov a porovnávanie.

Kontrolná skupina zistila, že hlavné mesto malo vypracované VZN č. 4/2016 o nakladaní s KO a DSO z 30.06.2016 účinné od 20.07.2016. VZN o nakladaní s KO a DSO boli upravené podrobnosti o nakladaní s komunálnymi odpadmi s drobnými stavebnými odpadmi na území hlavného mesta v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva, čo bolo v súlade s § 81 ods. 8 zákona o odpadoch.

POH pre rok 2016 – 2020 hlavného mesta nemalo v čase výkonu kontroly vypracované, nakoľko nebol schválený POH na úrovni Bratislavského kraja. POH pre Bratislavský kraj na roky 2016 - 2020 nebol v čase výkonu kontroly ešte schválený Okresným úradom Bratislava ani zverejnený vo Vestníku.

Hlavné mesto malo vypracované programové rozpočty pre potreby mesta a v podprograme 3.1 Odpadové hospodárstvo a veterinárna oblasť. PR na rok 2017 reagoval na zmeny vyplývajúce z potrieb v oblasti odpadového hospodárstva so zámerom zabezpečiť – „Účinný systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu v hlavnom meste“ s dôrazom na životné prostredie a zohľadňujúce miestne podmienky v programovom období.

Cieľ, ktorý by smeroval k zvyšovaniu triedenia KO vyprodukovaného na území hlavného mesta PR neobsahoval.

Hlavné mesto zabezpečilo zavedenie a vykonávanie triedeného zberu pre všetky povinné zložky komunálneho odpadu, viedlo a uchovávalo evidenciu o druhoch a množstve odpadu, vykonávalo ohlasovaciu povinnosť a zverejňovalo na svojom webovom sídle podrobný všeobecne zrozumiteľný popis celého systému nakladania s odpadmi vrátane triedeného zberu v meste v súlade so zákonom o odpadoch.

V roku 2017 nepokrývali príjmy z výberu miestneho poplatku za KO výdavky pre oblasť nakladania s odpadmi. Hlavné mesto v roku 2017 doplávalo zo svojho rozpočtu na nakladanie s odpadmi v sume 123 493,06 eur. Za rok 2017 bol vykázaný nedoplatok na miestnom poplatku za KO 425 253,86 eur, čo predstavovalo 1,6 % z vyrubenej sumy poplatku.

Štandard zberu na obyvateľa na triedenú zložku KO papier na rok 2017 bol splnený na 160,57 %, čo predstavovalo 618,66 litrov na obyvateľa. Štandard zberu na obyvateľa na triedené zložky KO plasty, kovy a VKM na rok 2017 bol splnený na 111,45 %, čo predstavovalo 804,63 litrov na obyvateľa. Štandard zberu na obyvateľa na triedené zložky KO sklo na rok 2017 bol splnený na 162,15 %, čo predstavovalo 111,95 litrov na obyvateľa.

Kontrolou bolo zistené, že hlavné mesto spĺňalo štandard zberu v súlade s § 14 ods. 1 vyhlášky MŽP SR.

Zberné nádoby (kontajnery) boli opatrené štítkom, ktorý uvádzal, že sa do nej ukladajú plasty (najmä plastové fľaše od nápojov, fólie, plastové obaly z domácností, plastové tašky a vrecká), VKM a prípadne plechovky od nápojov. Štítky neobsahovali informáciu o ukladaní kovov ako zložky triedeného zberu v súlade s textom podľa § 11 ods. 2 písm. c) VZN o nakladaní s KO a DSO.

Preverením dokladov za fakturácie odpadového hospodárstva bolo zistené, že za tieto služby hlavné mesto uhrádzalo mesačne 2 075 000,00 eur bez položkovitej štruktúry nákladových položiek, resp. súpisu, ktorý by preukazoval konkrétne jednotkové ceny zberu, prepravy, dodania tovaru, služieb a pod. Takýto zavedený systém nezabezpečoval preukázateľnosť účtovníctva a možnosť kontroly zo strany hlavného mesta a zároveň nebolo možné vyhodnocovať, porovnávať a analyzovať hospodárnosť a efektívnosť systému nakladania s odpadmi v meste.

Z dôvodu, nepreverení správnosti a pravdivosti predložených údajov o výdavkoch za triedený zber spadajúci pod rozšírenú zodpovednosť výrobcov (evidoval ich iný právny subjekt), nebolo možné úplne, pravdivo a preukázateľne vyhodnotiť efektívnosť systému triedeného zberu v meste.

Na základe trendu – resp. vývoja v kontrolovanom období nárast podielu triedeného odpadu predstavoval na celkovom KO mesta 23,16 % v roku 2015, 22,83 % v roku 2016 a 24,40 % v roku 2017. Odhad pre podiel triedeného odpadu na rok 2020 na základe vývoja v kontrolovanom období bol 26,27 %. Vzhľadom na dosiahnutie cieľa z POH SR 60 % triedenia odpadu v roku 2020 medziročný nárast podielu odpadu nebol dostatočný.

Z pohľadu dosahovania cieľov stanovených v POH SR bola hlavným mestom dosiahnutá účinnosť triedenia za rok 2016, aktuálne hodnoty sa priblížili k stanoveným hodnotám pre rok 2017. Podľa odhadu vývoja miery triedeného komunálneho odpadu na celkovom KO nebude hlavné mesto dostatočne účinné v dosahovaní cieľov do roku 2020.

Odporúčania:

- upraviť označenie zberných nádob určených na triedené zložky plasty, kovy a VKM v súlade s platným VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi (o kovové obaly, konzervy a plechové obaly z nápojov).
- PR ciele tak, aby bolo možné ich vyhodnotiť na základe merateľných ukazovateľov, ktoré s cieľmi priamo súvisia. Tak bude zabezpečená preukaznosť splnenia týchto cieľov.
- vymáhať nedoplatky na miestnom poplatku za KO, tak aby sa dosiahlo 100 % plnenie predpokladaného výnosu z miestneho poplatku.

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1702/01 z 04. 06. 2018 vykonali:

Mgr. Mária Vančíšinová, vedúca kontrolnej skupiny
Ing. Soňa Mezeiová, členka kontrolnej skupiny
Mgr. Jaroslava Púčíková, členka kontrolnej skupiny

kontrolu efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu, ktorej účelom bolo vyhodnotenie stavu triedeného zberu komunálneho odpadu vo vzťahu k plneniu cieľov EÚ a vypracovali protokol o výsledku kontroly.

Kontrola bola vykonaná v čase od 20. 07. 2018 do 31.10.2018 v kontrolovanom subjekte

**Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, Primaciálne námestie 1, 814 99
Bratislava-Staré Mesto, IČO 00603481**

za kontrolované obdobie: 2015 - 1. polrok 2018.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a so štandardami, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI).

Predmetom kontroly bola charakteristika zabezpečenia systému odpadového hospodárstva, efektívnosti systému triedeného zberu a účinnosti systému triedeného zberu.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Charakteristika systému odpadového hospodárstva:

1.1 Odpadové hospodárstvo a jeho zabezpečenie

Nakladanie s KO a DSO je podľa zákona o obecnom zriadení kompetenciou spadajúcou pod samosprávu pôsobnosť mesta. Zodpovednosť mesta pri nakladaní s odpadom v súčasnosti definuje zákon o odpadoch, podľa ktorého je mesto držiteľom odpadu, t. z. osobou, ktorá má odpad v držbe a je povinná s ním nakladať v súlade s týmto zákonom a ostatnými súvisiacimi právnymi predpismi.

Všetky základné princípy a ciele pre nakladanie s odpadom vyplývajú z hierarchie odpadového hospodárstva, ktorá bola prijatá smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadoch. Hierarchia odpadového hospodárstva je základnou filozofiou pre nakladanie s odpadom z ktorej vyplýva, že najdôležitejšou činnosťou by mala byť prevencia vzniku odpadu. V prípade jeho vzniku by mal byť odpad vhodnou formou zhodnotený a jeho skládkovanie a zneškodňovanie by malo byť až poslednou možnosťou. V súčasnosti je v našej krajine situácia opačná, najvyužívanejším spôsobom nakladania s odpadom je práve skládkovanie, pričom v triedení odpadu, ako základného predpokladu pre jeho ďalšie zhodnotenie, patrí SR jedno z posledných miest v rámci EÚ.

Hlavné európske ciele, a teda aj ciele SR, sú okrem zákona o odpadoch pretransformované aj do strategických dokumentov SR a vzhľadom na to, že ciele sú zamerané aj na komunálny odpad, za nakladanie s ktorým sú zodpovedné práve mestá, sú zodpovedné aj za ich plnenie.

Z uvedeného vyplýva, že okrem zabezpečovania činností vyplývajúcich zo zákona je v tejto oblasti nevyhnutné prostredníctvom vhodných nástrojov mesta dosahovať každoročne výrazné zvyšovanie podielu triedeného odpadu na celkovom odpade.

Hlavné mesto SR Bratislava je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorí združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Bratislava vykonáva samosprávu Bratislavy a prenesenú pôsobnosť. Hlavné mesto tvorí 17 mestských častí. MČ je územným samosprávnym a správnym celkom Bratislavy, ktorá združuje obyvateľov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. MČ vykonávajú samosprávu Bratislavy a prenesenú pôsobnosť v rozsahu vymedzenom zákonom a štatútom hlavného mesta. Bratislava je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom, s vlastnými príjmami

a s majetkom, ktorý jej bol zverený. MČ sú právnickými osobami, ktoré za podmienok ustanovených zákonom a štatútom samostatne hospodária s vlastným majetkom a s vlastnými finančnými zdrojmi, ako aj s majetkom, ktorý im bol zverený. Jednou z úloh hlavného mesta bolo aj zabezpečovať zber, odvoz a likvidáciu KO a DSO a organizovať triedenie odpadu z domácností a z prevádzkarní, spravovať poplatok za zber a odvoz KO a DSO.

Nakladanie s KO v hlavnom meste SR Bratislava a jednotlivých MČ bolo zabezpečené prostredníctvom akciovkej spoločnosti OLO, a.s. Bratislava, Ivanská cesta 22, 821 04 Bratislava, na základe zmluvy zo dňa 19.07.2017, vrátane dvoch príloh. Prvotná zmluva medzi Hlavným mestom SR Bratislavou a zberovou spoločnosťou OLO a.s. bola uzatvorená ešte v roku 1993, neskôr prešla niekoľkými zmenami v zmysle meniaceho sa zákona o odpadoch. Posledná aktualizácia zmluvy bola z 19. 07.2017. Jediným 100 % akcionárom tejto zberovej spoločnosti OLO a.s. je hlavné mesto. Táto akciová spoločnosť zabezpečuje celú činnosť súvisiacu s KO v hlavnom meste. Kontrolovaný subjekt mal zavedený množstvový zber KO. Zmesový komunálny odpad bol zberaný prostredníctvom čiernych nádob a kontajnerov, ktorý sa následne odvážal do spalovne a energeticky zhodnocoval. Hlavné mesto malo vytvorené aj zberné hniezda, kde boli umiestnené zberné nádoby na triedený zber. Zberné hniezdo je stanovište zberných nádob na triedený zber (papier, plasty, sklo) pochádzajúce z rodinných domov. V čase výkonu kontroly hlavné mesto malo cca 250 zberných hniezd.

Na území hlavného mesta bol zavedený triedený zber KO. Obyvatelia triedili odpad do zberných nádob modrej - papier, zelenej - sklo a žltej farby určenej pre tri druhy zložiek odpadu a to pre plasty, kovy a VKM s objemom 120 litrov, 240 litrov a 1 100 litrov. Kovy sa separovali z KO aj formou zachytávania magnetom v spalovni zo zmesového odpadu. Kovy väčších rozmerov, ktoré by mohli poškodiť mechanizmus zvozovej techniky, tak držiteľ odpadu ich odovzdával na zberný dvor. Interval odvozu pre triedený zber odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov zbieraných spolu s obalmi (papier, sklo, plasty, kovy) bol jeden až trikrát za týždeň podľa potreby v závislosti od skutočnej produkcie odpadu. Hlavné mesto malo zabezpečený aj zber BRO na jeho území.

Pre obyvateľov hlavného mesta boli zriadené dva zberné dvory. Jeden je na Starej Ivanskej ceste a druhý v MČ Bratislava Rača – Šajby, ktoré prevádzkuje zberová spoločnosť OLO a.s. MČ hlavného mesta Bratislavy, tiež majú svoje samostatné zberné dvory. Tieto MČ mali zmluvy uzatvorené samostatne s obchodnými spoločnosťami. Hlavné mesto má 17 MČ a 13 z nich malo vytvorené zberné dvory. Pre OLO a. s. robí dotriedňovanie papiera a plastu súkromná spoločnosť na dotriedňovacej linke.

Z ohlásení o vzniku odpadu a nakladaním s nim bolo zistené, že na území hlavného mesta vykonávali zber aj iné spoločnosti ako napr.: ŽP EKO QELET, a. s. Martin (papier a lepenka a kovy), P+K s.r.o., Bratislava (papiera lepenka, sklo, textilie, plasty, kovy, Batérie a akumulátory), ASEKOL SK, s.r.o. (elektroodpad z domácností), ESPIK Group, s.r.o. Orlov (použitie jedlé oleje a tuky), INTA, s.r.o. Trenčín (jedlé oleje a tuky).

Podrobnosti a podmienky o zabezpečení triedeného odpadu v hlavnom meste boli pre obyvateľov upravené vo VZN č. 4/2016 o nakladaní s KO a DSO.

Financovanie systému triedeného odpadu - papier, plast sklo, kovy a VKM malo hlavné mesto zabezpečené prostredníctvom organizácie zodpovednosti výrobcov NATUR-PACK, a. s. Bratislava na základe zmluvy o zabezpečení systému združenia nakladania s odpadmi z obalov z 29.06.2016. Predmetom zmluvy bol záväzok spoločnosti NATUR-PACK, a. s. za podmienok dohodnutých v zmluve umožniť hlavnému mestu Bratislava zapojiť sa do systému združeného nakladania s odpadmi z obalov a odpadov z neobalových výrobkov vyzbieraných spolu s obalmi z obalov vytvoreného spoločnosťou NATUR-PACK, a záväzok hlavného mesta umožniť spoločnosti NATUR-PACK, a. s. zber vyhradeného prúdu odpadu z obalov na území hlavného mesta.

Akciová spoločnosť NATUR-PACK, a. s. sa zaviazala vytvoriť, prevádzkovať systém združeného nakladania s odpadmi z obalov, udržiavať a financovať vytvorený systém združeného nakladania s odpadmi, tak aby sa zvyšovala efektivita a rozsah triedenia odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov, zabezpečiť odobratie celého množstva oddelene vyzbieranej zložky KO patriacej do vyhradeného prúdu z odpadu z obalov z územia hlavného mesta a znášať náklady na zabezpečenie zberu a zberných nádob na triedený zber zložiek vyhradeného prúdu odpadov z obalov. Náklady na triedený zber spoločnosť uhrádzala Zberovej spoločnosti na základe uzavretej zmluvy o zabezpečení systému financovania triedeného zberu medzi zberovou spoločnosťou OLO a. s. a spoločnosťou NATUR-PACK v súlade s § 59 ods. 4 zákona o odpadoch.

Kontrolnej skupine bol predložený zoznam oprávnených osôb, ktoré môžu vykonávať zber, vrátane mobilného zberu a prepravu KO na území hlavného mesta v súlade s § 81 ods.13 zákona o odpadoch. Hlavné mesto malo uzatvorené zmluvy s 92 oprávnenými osobami.

1.2 Strategické dokumenty mesta

Oblasť nakladania s KO v hlavnom meste upravená v kontrolovanom období nasledovné dokumenty: VZN č. 4/2016 o nakladaní s KO a DSO, príslušný program programového rozpočtu hlavného mesta a POH SR.

Kontrolná skupina preverení zistila, že hlavné mesto malo vypracované VZN č. 4/2016 o nakladaní s KO a DSO z 30.06.2016 účinné od 20.07.2016. Účelom bolo upraviť VZN o nakladaní s KO a DSO v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva podrobnosti o nakladaní s komunálnymi odpadmi s drobnými stavebnými odpadmi na území hlavného mesta. Kontrolou neboli zistené nedostatky, čo bolo v súlade s § 81 ods. 8 zákona o odpadoch.

POH pre rok 2016 – 2020 hlavného mesta nemalo v čase výkonu kontroly vypracované, pretože to súviselo s oneskorením na úrovni Bratislavského kraja. Program odpadového hospodárstva pre Bratislavský kraj na roky 2016 - 2020 nebol v čase výkonu kontroly ešte schválený Okresným úradom Bratislava ani zverejnený vo Vestníku.

Programový rozpočet na rok 2017 z hľadiska odpadov obsahoval Program: 3 PORIADOK a BEZPEČNOSŤ a podprogram 3.1. Odpadové hospodárstvo a veterinárna oblasť, ktorý sa rozdeľoval na šesť prvkov. Programový rozpočet bol vypracovaný na potreby mesta a v podprograme 3.1 – Odpadové hospodárstvo a veterinárna oblasť reagoval na zmeny vyplývajúce z potrieb v oblasti odpadového hospodárstva so zámerom zabezpečiť „Účinný systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho a drobného stavebného odpadu v hlavnom meste“ s dôrazom na životné prostredie a zohľadňujúci miestne podmienky v programovom období.

Kontrolou plnenia plánovaných cieľov programového rozpočtu na rok 2017 bolo zistené, že mesto plánované ciele splnilo a niektoré aj nad rámec stanovených merateľných ukazovateľov (napr. v prvku 3.1.1 Zber a likvidácia odpadu v OLO a.s.: hmotnosť zberu, prepravy, zhodnotenia a zneškodnenia odpadu a prvku 3.1.3 Zber a likvidácia zeleného odpadu hmotnosť odvezeného odpadu z plôch vo vlastníctve mesta, odpad z čistenia komunikácií, počet čistených smetných košov, hmotnosť zeleného odpadu). Prvky 3.1.2 Zber a likvidácia nebezpečného odpadu, 3.1.5 Budovanie nových zberných dvorov a 3.1.6 Likvidácia biologického odpadu (BRO) nemali stanovené ciele, takže nebolo možné ich plnenie ani vyhodnotiť. V prípade prvku 3.1.5 Budovanie nových zberných dvorov nedošlo k vybudovaniu zberného dvora v MČ Dúbravka pre nesúhlas s jej umiestnením a preto realizáciu zberného dvora mesto zabezpečuje v novej lokalite.

Ciele, ktoré mesto chcelo dosiahnuť v roku 2017 v prvku 3.1.1 Efektívna likvidácia komunálneho a drobného stavebného odpadu, v prvku 3.1.3 Odvoz zeleného odpadu a DSO v správe mesta a Likvidácia odpadu z čistenia komunikácií a zeleného odpadu, v prvku 3.1.4 odstraňovanie nepovolených skládok odpadu, mali stanovené len kvantitatívne merateľné ukazovatele, ktoré informovali o počte (napr. hodnote hmotnosti zberu, prepravy, zhodnotenia a zneškodnenia odpadu, hmotnosti odvezeného odpadu z plôch vo vlastníctve mesta a počte čistených smetných košov, odpade z čistenia komunikácií a zelený odpad v tonách, hmotnosti odstráneného odpadu z nepovolených skládok).

Programový rozpočet neobsahoval cieľ, ktorý by smeroval k zvyšovaniu triedenia komunálneho odpadu vyprodukovaného na území hlavného mesta.

Hlavné mesto okrem cieľov stanovených v PR sledovalo aj hodnotenie separovaných zložiek KO (papier, plasty, VKM, kovy), ktorých zber, prepravu a dodatočné vytriedenie bolo realizované spoločnosťou OLO a.s. Súčasťou triedených zložiek komunálnych odpadov bol aj BRO zo záhrad, ktorých zber a prepravu od 01.01.2017 tiež zabezpečovala zberová spoločnosť OLO a.s. Skládkovaný bol len odpad z procesu spaľovania energetické zhodnotenie. Tieto informácie o triedenom zbere sa predtým prerokuje za účasti hlavného mesta, zberovej spoločnosti a OZV.

Pre hlavné mesto akciová spoločnosť OLO a.s. každoročne pripravuje k 30.06. Informáciu o nakladaní s komunálnym odpadom, separovanom zbere a strategických vyhlídkach do budúcnosti. (Informácia za rok 2017 z 28.06.2018), ktorá bola predložená na rokovanie MsZ. Táto informácia sa pripravuje a vyhodnocuje za účasti Hlavného mesta SR Bratislava, zberovej spoločnosti OLO, a.s. a OZV – NATUR-PACK, a.s. s cieľom zabezpečiť plnenie cieľov a merateľných ukazovateľov v zmysle cieľov EÚ a POH SR. Predmetnú informáciu MsZ vzalo na vedomie.

Informácia obsahovala aj prehľad o zložení odpadu vyzbieraného spoločnosťou OLO a.s. V roku 2017 v celkovom objeme 156 646,08 ton, ktorý oproti roku 2016 stúpol o 3,7 %. Okrem informácie o nakladaní so zmesovým komunálnym odpadom (v celkovom objeme 118 472,91 ton), drobným stavebným odpadom (7 548,58 ton), objemným odpadom (6 337,88 t) a BRO v celkovom objeme 2 909,22 ton za rok 2017 obsahovala aj údaje o realizácii triedeného zberu na komodity papier, sklo, plasty, VKM a kovy, ktoré spoločnosť OLO a.s. zbierala prostredníctvom farebných zberných nádob (aktívny zber) vrátane zberov a spaľovne (pasívny zber). Množstvo vytriedených druhotných surovín narástlo oproti roku 2016 o 6,5 %.

1.3 Vybrané povinnosti mesta

Hlavné mesto v kontrolovanom období vykazovalo a triedilo povinné zložky KO a vykazovalo ku každému druhu triedeného odpadu číselne hodnoty, čo bolo v súlade s § 81 ods. 7 písm. b) a c) zákona o odpadoch.

Nakladanie s BRO bolo hlavným mestom zabezpečené v zmysle VZN č.4/2016 o nakladaní s KO a DSO. Zber jedlých olejov a tukov z domácností spôsobom ich odkladania na zbernom dvore, zbernom mieste v rámci kalendárneho zberu KO z domácností z obsahom škodlivých látok (minimálne dvakrát ročne), zbernej nádobe určenej výlučne na tento zber na základe zmluvy s hlavným mestom alebo MČ. Zber zabezpečuje spoločnosť ESPIK Group, s.r.o. Orlov.

Hlavné mesto viedlo a uchovávalo evidenciu o druhoch a množstve odpadov a o nakladaní s nimi v zmysle § 14 ods. 1 písm. f) zákona o odpadoch. Evidencia odpadov pre všetky kategórie odpadov bola vedená na evidenčnom liste odpadu v zmysle vyhlášky MŽP SR o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti.

Na základe predložených dokladov kontrolnej skupine – Ohlásenie o vzniku odpadu a nakladaní s ním za roky 2015 – 2017. Kontrolná skupina preverení zistila, že hlavné mesto SR Bratislava za rok 2015 – 2017 ohlasovalo údaje príslušnému orgánu štátnej správy – Okresnému úradu v Bratislave v stanovenom termíne do 28. februára nasledujúceho roka, čo bolo v súlade s § 14 ods.1 písm. g) zo zákona o odpadoch a v zmysle § 3 ods. 2 vyhlášky MŽP SR o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti.

Kontrolou webového sídla hlavného mesta kontrolná skupina zistila, že hlavné mesto zverejňovalo všetky potrebné informácie o nakladaní s KO v hlavnom meste. Zverejnilo podrobné informácie a popis celého systému nakladania s KO, vrátane triedeného zberu v meste a zberných dvorov, čo bolo v súlade s § 81 ods. 7 písm. h) zákona o odpadoch.

NKÚ SR zistilo, že hlavné mesto malo uzatvorené zmluvy aj s inými oprávnenými osobami, ktoré môžu vykonávať zber a prepravu KO na jeho území. Náhodným výberom bola vybraná vzorka zmlúv oprávnených osôb z celkového počtu 92. V rámci vybranej vzorky zmlúv nemali platné uzatvorené zmluvy s hlavným mestom na vykonávanie tejto činnosti spoločnosti ŽP EKO QELET, a.s. Martin, FH-HOTIS, s.r.o. Pezinok, RAMAK, s.r.o. Bratislava, avšak v čase výkonu kontroly boli zmluvy uzatvorené v súlade § 81 ods. 13 zákona o odpadoch. Kontrolnej skupine bol predložený zoznam oprávnených osôb, ktoré môžu vykonávať zber, vrátane mobilného zberu a prepravu KO na území hlavného mesta v súlade s § 81 ods.13 zákona o odpadoch.

Kontrolou VZN č. 4/2016 z 30.06.2016 bolo zistené, že hlavné mesto umožnilo pôvodcom KO, ktorých sa tento zber týkal - Individuálne určenie intervalu odvozu KO z miesta určeného. Výber veľkosti zbernej nádoby aspoň z troch možností, ktoré si mesto ustanovilo vo VZN č. 4/2016 o nakladaní s KO a DSO. Zberné nádoby/kontajnery na triedený zber odpadov z odpadov a odpadov z neobalových výrobkov zbieraných spolu s obalmi (papier, sklo, plasty a kovy) boli farebne rozlíšené: Modrý kontajner/nádoba – papier s objemom – 120 litrov, 240 litrov a 1 100 litrov, Zelený kontajner/nádoba – sklo s objemom - 120 litrov, 240 litrov a 1 100 litrov a typu zvon 1 200 litrov a 1 800 litrov, Žltý kontajner/nádoba – plasty a kovy a tertrapaky s objemom - 120 litrov, 240 litrov a 1 100 litrov. Hnedá nádoba s minimálnym objemom 240 litrov, a špeciálne upravená nádoba 240 litrov, pričom interval odvozu je minimálne jedenkrát za 14 dní od mesiaca marec a november. Kompostovací zásobník na zhodnocovanie BRO z údržby zelene a záhrady. Na zberných hniezdach sa poskytovali kontajnery s objemom – 1 100 litrov – pre zber papiera a plastov, a kontajner typu zvon 1 200 litrov a 1 800 litrov pre zber skla. Na základe predložených dokladov bolo zistené, že mesto si splnilo voči občanom hlavného mesta zákonné povinnosti v súlade s § 81 ods. 18 zákona o odpadoch.

Z finančného hľadiska nebol zber príslušných vyhradených prúdov odpadu oddelený z dôvodu nedostupnosti údajov od akciovej spoločnosti NATUR - PACK a. s., ktorá zabezpečovala pre hlavné mesto ich zber, pričom finančné náklady s tým spojené si uplatňovala na zmluvnom základe. Evidenčná povinnosť bola naplnená prostredníctvom elektronickej evidencie ako aj papierovej evidencie o druhoch a množstve odpadov a o nakladaní s nimi a v súlade s vyhláškou o evidenčnej a ohlasovacej povinnosti. Za nakladanie s vyhradeným prúdom odpadu v hlavnom meste od júla 2016 zodpovedá OZV NATUR – PACK, a. s, ktorá tento vyhradený prúd finančne a evidenčne oddeľuje zo zberu KO.

Vyhradený prúd v zmysle § 27 ods. 17 zákona o odpadoch pre hlavné mesto zabezpečovali aj iné spoločnosti na základe zmluvy a hlavné mesto nevynakladalo žiadne finančné prostriedky na tieto vyhradené prúdy.

Iné druhy vyhradeného prúdu zabezpečovali pre hlavné mesto iné obchodné spoločnosti na základe zmluvy na bezodplatnom spôsobe ako: Zmluva o zbere a preprave vybraných zložiek komunálnych odpadov na území hlavného mesta SR uzatvorená medzi Hlavným mestom SR Bratislava, obchodnou spoločnosťou INSA, s.r.o. Sereď, obchodnou

spoločnosťou MACH TRADE, spol. s r.o. Sered' a obchodnou spoločnosťou AKU – TRANS spol. s r.o. Sered', z 20.07.2017 a Zmluva o účasti v systéme nakladania s použitými batériami a akumulátormi na území hlavného mesta SR Bratislavy, uzatvorená medzi Hlavným mestom SR Bratislava, obchodnou spoločnosťou INSA, s.r.o. Sered', obchodnou spoločnosťou MACH TRADE, spol. s r.o. (INSA a MACH TRADE, ako tretia osoba) z 20.07.2017.

1.4 Financovanie nakladania s odpadmi

Hlavné mesto je špecifikum, má 17 MČ, preto na základe Štatútu hlavného mesta Bratislavy, čl. 91, písm. d) poukázalo hlavné mesto 10 % výnosu z poplatku za KO a DSO jednotlivým mestským častiam, čo tvorilo čiastku vo výške 3 074 598,00 eur za rok 2017 z celkového výnosu za KO, ktorý bol vo výške 29 028 696,89 eur. (100 %.) Hlavnému mestu zostáva výnos vo výške 90 % a z toho sa na základe zmluvy a schváleného finančného plánu uhradilo zberovej spoločnosti OLO a.s. sumu 29 400 000,00 eur (mesačným paušálom 1/12 finančného plánu pre OLO a.s.)

Tabuľka č. 1 - Prehľad príjmov v odpadovom hospodárstve mesta za roky 2015-2017 (v eur)

Miestny poplatok - výnos	2015	2016	2017
Príjem celkom	28 796 122,00	28 839 029,16	29 028 696,89
Schválený rozpočet k 31.12.	25 850 000,00	26 100 000,00	26 100 000,00
Plnenie = výnos k 31. 12.	26 053 891,00	26 150 530,00	25 954 098,00

Tabuľka č. 2 - Prehľad výdavkov v odpadovom hospodárstve mesta za roky 2015-2017 (eur)

Výdavky - OLO, a. s.	2015	2016	2017
Schválený rozpočet k 31.12.	24 906 078,00	24 900 000,00	24 900 000,00
Plnenie = výnos k 31. 12.	28 806 884,00	28 709 744,00	29 152 189,95

Zdroj: Hlavné mesto

V zmysle zmluvy uzatvorenej medzi hlavným mestom a OLO a. s. o zbere a preprave KO, drobných stavebných odpadov za účelom ich zhodnotenia a zneškodnenia, fakturuje mesačný paušál vo výške 1/12 z celkovej sumy ročných nákladov vzniknutých v súlade s uzavretou zmluvou. OLO a.s. na základe uzavretej zmluvy s hlavným mestom fakturuje 1/12 z ročného schváleného finančného plánu hlavnému mestu za odvoz KO vo výške 2 075 000,00 eur. Vykonané služby v celkovej čiastke boli za rok 2017 vo výške 24 900 000,00 eur pre OLO a.s.

Miestny poplatok za KO a DSO tvoril najväčší objem celomestských poplatkov pre hlavné mesto plánované v roku 2017 vo výške 26 100 000,00 eur a dosiahnutý výnos v roku 2017 vo výške 25 954 098,00 eur, čo bolo ročné plnenie na 99,4 %. Zaznamenalo sa medziročné zníženie výnosu poplatku o 195 902,00 eur oproti roku 2016. Pokles výberu bol spôsobený rozšírením triedeného zberu, a tým výmenou za nádoby s menším objemom, čo znamená aj menší poplatok za odvoz KO.

Podľa písomného vyjadrenia a predložených dokladov z 31.10.2018 hlavného mesto použilo výnos z miestneho poplatku výlučne na nakladanie s KO. Hlavné mesto nedopĺňa zo svojho rozpočtu na oblasť nakladania s triedenými zložkami odpadu, za ktoré financovanie bola zodpovedná OZV.

Výnos z miestneho poplatku za komunálny odpad v roku 2015 – nepokryval bežné výdavky vo výške 10 762,00 eur, v roku 2016 tieto výdavky boli pokryté z výnosu. V roku 2017 už nepokryvali tieto výdavky vo výške 123 493,06 eur. Hlavné mesto uvádza v písomnom vyjadrení z 20.09.2018 a 31.10.2018, že znáša výdavky ešte za odpad organizácii v zriaďovateľskej pôsobnosti hlavného mesta, na ktoré im hlavné mesto prispieva každoročne v rámci rozpočtu, resp. z príjmov z poplatku za komunálny odpad.

Z uvedeného vyplýva, že hlavné mesto v roku 2017 dopĺňalo zo svojho rozpočtu na nakladanie s odpadmi vo výške 123 493,06 eur. Hlavné mesto vykázalo za rok 2017 nedoplatok na miestnom poplatku za KO výške 425 253,86 eur, čo predstavovalo 1,6 % z vyrubenej sumy poplatku. NKÚ SR odporúča vymáhať nedoplatky na miestnom poplatku za KO, tak aby sa dosiahlo 100 % plnenie predpokladaného výnosu z miestneho poplatku.

2. Efektívnosť systému triedenia zberu

2.1 Aktivity mesta k triedeniu odpadov

Kontrolou bolo zistené, že hlavné mesto okrem povinných druhov KO (papier a lepenka, plasty, sklo, kovy, jedlé oleje a tuky a BRO) zabezpečilo zber najmä týchto triedených zložiek KO: šatstvo a textilie, drevo, elektroodpad, žiarivky, batérie, farby, lepidlá, živice, rozpúšťadlá, kyseliny, zásady, nebezpečný odpad (pesticídy, detergenty). Za rok 2017 tvorili ostatné druhy triedených zložiek komunálneho odpadu 50,98 % z celkového objemu všetkých triedených zložiek KO v objeme 55 107,72 t. Z uvedeného vyplýva, že hlavné mesto príkladne zabezpečuje zber aj týchto zložiek KO, nakoľko predstavoval v rokoch kontrolovanom období vysoký podiel na celkovom objeme triedených zložiek KO (51,21 % v roku 2015, 50,11 % v roku 2016 a 50,98 % v roku 2017).

Hlavné mesto malo zavedený BRO na území mesta okrem kuchynského BRO. Nakladanie s BRO bolo upravené v Piatej hlave VZN Hl. m. SR Bratislavy č. 4/2016 o nakladaní s KO a DSO na území hlavného mesta SR Bratislavy a o zmene a doplnení VZN č. 12/2001 (§ 13 až § 15). Podrobný popis systému nakladania s BRO bol pre obyvateľov mesta zverejnený na webovom sídle mesta v súlade s § 81 ods. 7 písm. h) zákona o odpadoch.

Kontrolou bolo zistené, že zber BRO je zabezpečený na území mesta v súlade s vyhláškou MŽP SR č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o dopadoch a usmernení MŽP SR, najmä čo a týka minimálnych intervalov odvozu, označovania a kapacity zberných nádob

Hlavné mesto zabezpečuje triedený zber BRO zo záhrad resp. z údržby zelene cintorínov a parkov individuálnym alebo komunitným kompostovaním. Ak to nie je možné, odpad odovzdá držiteľ BRO na zbernom dvore alebo na stálom zbernom mieste určenom mestskou časťou na zber odpadu zo záhrad, prípadne v rámci kalendárového zberu organizovaného mestskou časťou. V individuálnej bytovej výstavbe (rodinné domy) držiteľ odpadu zo zelene zhromažďuje a zhodnocuje odpad v kompostovacom zásobníku alebo využíva zbernú nádobu s minimálnym objemom 120 l (hnedej farby), s intervalom odvozu minimálne jedenkrát za 14 dní v období mesiacov marec až november. Obyvatelia komplexnej bytovej výstavby, ktorá má vo vlastníctve pozemok so zeleňou môžu využívať komunitné kompostovanie odpadu zo zelene a surových potravinových zvyškov. OLO a. s. zabezpečuje zber a odvoz BRO zo zberných nádob. Celkovo OLO a. s. v roku 2017 distribuovala 9 900 hnedých zberných nádob na BRO zo záhrad. V roku 2017 OLO a. s. vyzbieralo 2 080,30 t BRO zo záhrad. BRO bol odvázaný do kompostárne. Hlavné mesto zabezpečovalo zber jedlých olejov a tukov z domácností spôsobom ich odkladania na zbernom dvore, zbernom mieste v rámci kalendárového zberu KO z domácností s obsahom škodlivých látok (minimálne dvakrát ročne), zbernej nádobe určenej výlučne na tento zber na základe zmluvy s hl. mestom alebo MČ.

Zber BRO kuchynského odpadu z domácností sa nevykonávalo na území hlavného mesta Bratislavy, nakoľko je zabezpečené energetické zhodnotenie týchto odpadov činnosťou R1, v spaľovni komunálnych odpadov v súlade so zákonnou výnimkou podľa § 81 ods. 21 písm. a) zákona o odpadoch. V hlavnom meste je zabezpečené spaľovanie KO v spaľovni odpadu (Závod spaľovňa odpadu vo Vlčom hrdle, Bratislava), v ktorej sa termicky zneškodňuje (spaľuje) dovezený tuhý odpad, spojený s jeho energetickým zhodnocovaním a to výrobou elektrickej energie a tepla. V roku 2017 bolo spálením zneškodnených 136 895,54 t zmesového odpadu. Materiály vytriedené zo škvary sú ďalej vytriedené a zhodnocované. Zo škvary zhoreného zvyšku bolo zabezpečované magnetickým spôsobom separovanie kovov. V roku 2017 sa vytriedilo týmto spôsobom 1 705,92 t kovov a predalo na konečné zhodnotenie spracovateľským organizáciám.

Kontrolná skupina vykonala 07.09.2018 obhliadku spaľovne vo Vlčom hrdle. Súčasťou obhliadky technologického zariadenia spaľovne bola aj zariadenie separovania kovových zložiek zo škvary, ktoré bolo v prevádzke. Podľa vyjadrenia OLO a. s. je tento spôsob separovania kovov výhodný, keďže kovy sú v termickom procese zbavené nečistôt.

Triedený zber kovov bol na území hlavného mesta zabezpečený separovaním do zberných nádob žltej farby určenej pre tri druhy zložiek odpadu a to pre plasty, kovy a VKM (s objemom 120 litrov, 240 litrov a 1 100 litrov). Kovy väčších rozmerov, ktoré by mohli poškodiť mechanizmus zvozovej techniky sa zberajú na zbernom dvore. Interval odvozu pre triedený zber odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov zbieraných spolu s obalmi (papier, sklo, plasty, kovy) je jeden až trikrát za týždeň podľa potreby v závislosti od skutočnej produkcie odpadu.

Podľa § 11 ods. 2 VZN č. 4/2016 o nakladaní s KO a DSO mala byť každá zberná nádoba/kontajner označená štítkom s údajmi o tom, pre ktorý odpad z obalov a odpad z neobalových výrobkov je určená. Podľa § 11 ods. 2 písm. c) v súlade s textom na štítku sa do zbernej nádoby/kontajnera žltej farby, ktorá je určená aj na zber kovov ukladajú: „stlačené PET fľaše neznečistené chemikáliami a olejmi, fólie, tégly, iné stlačené plastové obaly, plastové obaly z mlieka a iných nápojov, kombinované viacvrstvé obaly, fólie kombinované s inými materiálmi, kovové obaly, konzervy, plechové obaly z nápojov“.

Kontrolná skupina zistila, že zberné nádoby(kontajnery) boli opatrené štítkom, ktorý uvádzal, že sa do nej ukladajú plasty (najmä plastové fľaše od nápojov, fólie, plastové obaly z domácností, plastové tašky a vrecká), VKM a prípadne plechovky z nápojov. Štítky na zbernej nádobe neobsahovali informáciu o ukladaní kovov ako zložky triedeného zberu v súlade s textom podľa § 11 ods. 2 písm. c) VZN o nakladaní s KO a DSO. NKÚ SR odporúča upraviť označenie zberných nádob určených na triedené zložky plasty, kovy a VKM v súlade s platným VZN č. 4/2016 o nakladaní s KO a DSO (o kovové obaly, konzervy a plechové obaly z nápojov).

Kontrolou bolo preverené, že hlavné mesto vedie evidenciu o triedených zložkách KO v Ročných výkazoch o KO za roky 2015, 2016 a 2017 a evidovalo oprávnené osoby, ktoré zbierali na jej území triedené zložky - kovy rozčlenené podľa čísla odpadu (med', bronz, mosadz, hliník, olovo, železo, oceľ, cín) s uvedením objemu triedenej zložky kovu. S oprávnenými osobami mesto malo uzatvorené zmluvy na vykonávanie zberu triedených zložiek KO na území mesta v súlade s § 81 ods. 13 zákona o odpadoch.

Hlavné mesto realizuje každoročne aktivity na podporu zvýšenia podielu triedeného zberu pričom veľkú pozornosť venuje najmä výchove najmladšej generácie. Medzi významné podujatia, ktoré sa uskutočnili v spolupráci so spoločnosťami OLO a.s. a NATUR-PACK v rokoch 2016 až 2018 patrili:

- program o triedení odpadu na Primaciálnom námestí v rámci podujatia „Bratislava pre všetkých“,
- propagácia triedeného zberu v MHD na monitoroch a banneroch,
- „Dajme veciam druhý život“ - projekt, v rámci ktorého je možné odovzdať ďalej použiteľný odpad (napr. nábytok) na zbernom dvore,
- otvorenie OLO centra, prvého a jediného výchovno-vzdelávacieho environmentálneho centra kde sa vykonávali zdarma exkurzie v spaľovni odpadu (partnerom a odborným garantom je spoločnosť Natur-Pack),
- spustenie služby OLO taxi - mobilný zberný dvor,
- OLOmánie - realizácia aktivít pre materské, základné a špeciálne školy (napr. školské zbery), spustenie projektu „ODPADla nám hodina“ - divadelné predstavenia o triedení odpadu zdarma pre školy zapojené v projekte OLOmánie
- v spolupráci s MŽP SR projekt „Triedim, triediš, triedime“, ktorý slúži na propagáciu triedeného zberu na školách Bratislavy,
- vydávanie OLO Spravodaja pre mestské časti a správcovské spoločnosti,
- projekt „Bratislava kompostuje“ - informácie o správnom kompostovaní v Bratislave,
- program o ekológii v rámci podujatia „Hodina Zeme“,
- projekt „Originálne kontajnerové stojisko pre Bratislavu“,
- projekt polopodzemných kontajnerov,
- letná kampaň „Pre čistejšiu Bratislavu - odstraňovanie čiernych skládok“, predĺženie otváracích hodín na zbernom dvore v júli 2018, začiatok prevádzkovania zberného dvora v Rači.

Hlavné mesto zabezpečilo celoročne informácie o systéme triedeného zberu na svojom webovom sídle alebo MČ a formou mediálnych informácií prostredníctvom regionálnej televízie, regionálnych novín a verejného rozhlasu (v miestach kde je zriadený). MČ informujú obyvateľov svojej mestskej časti o harmonograme triedeného zberu objemného odpadu realizovaného dvakrát do roka. Z uvedeného vyplýva, že hlavné mesto sa významnou mierou podieľa na zabezpečení informovanosti obyvateľov o triedení KO nielen informáciami poskytnutými na svojom webovom sídle ale aj informačnými kampaňami na území hlavného mesta.

2.2 Štandard zberu

NKÚ SR preverilo, či mesto spĺňa v súčasnosti štandard zberu v zmysle § 14 ods. 1 vyhlášky 371/2015, podľa ktorého je mesto povinné zabezpečiť plnenie štandardu zberu vypočítaného ako súčin počtu obyvateľov a štandardu zberu na jedného obyvateľa za príslušný rok určeného postupom podľa vzorca uvedeného v prílohe č. 10. Štandard zberu vyjadruje minimálne zberové kapacity, v jednotkách objemu, v priemere dostupné pre každého jednotlivca mesta počas jedného roka, a ktorý je získaný súčinom objemu dostupných zberových nádob a frekvencie ich odvozu. Dostupná kapacita pre každého jednotlivého obyvateľa mesta počas jedného roka pre každú zo zložiek nesmie byť nižšia ako minimálny štandard zberu uvedený vo vyhláške.

Tabuľka č. 3 – Prehľad dosahovania štandardu zberu v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 371/2015

Zložka KO	Štandard zberu mesta (v l)	Dostupná kapacita zberných nádob pre obyvateľa mesta počas roka (v l)	Minimálny štandard zberu (v l)	Plnenie štandardu zberu mesta, resp. minimálneho štandardu zberu (v %)
Papier	618,66	993,35	60,00	160,57
Sklo	111,95	181,52	50,00	162,15
Plasty, VKM, Kovy	804,63	896,73	260,00	111,45

Zdroj: Hlavné mesto

Štandard zberu na obyvateľa na triedenú zložku KO papier na rok 2017 bol splnený na 160,57 %, čo predstavovalo 618,66 litrov na obyvateľa. Štandard zberu na obyvateľa na triedené zložky KO plasty, kovy a VKM na rok 2017 bol splnený na 111,45 %, čo predstavovalo 804,63 litrov na obyvateľa. Štandard zberu na obyvateľa na triedené zložky KO sklo na rok 2017 bol splnený na 162,15 %, čo predstavovalo 111,95 litrov na obyvateľa.

Kontrolou bolo preverené, že dostupnosť nádob bola zabezpečená vo všetkých 17 MČ Bratislavy. Ich dostupnosť kontrolná skupina preverila v IS evidencie zberných nádob PROTANK DYNAMICS, ktorým spoločnosť OLO a.s. eviduje v časti „PLÁN ZVOZU“ databázu KO podľa ulíc na území mesta na všetky triedené zložky. Na mape boli zobrazené stanovišťa na zberné nádoby na zmesový odpad a všetky triedené zložky odpadu, objem zberných nádob triedených zložiek, interval odvozu, miesto ich umiestnenia podľa ulíc vrátane ich vyprázdňovania, trasovanie a pod. Spoločnosť zároveň predložila zoznam ulíc rozmiestnenia zberných nádob na triedené zložky. Kontrolou neboli zistené nedostatky. Spoločnosť priebežne rieši umiestnenie kontajnerov na triedený zber na menej dostupných miestach a to ich umiestnením na dostupnom mieste z hľadiska dopravnej manipulácie a zároveň v dostatočnej vzdialenosti pre obyvateľov.

Zberné nádoby boli vo vlastníctve spoločnosti OLO a. s., ktorá zabezpečovala ich rozmiestňovanie. Umiestňovanie zberných nádob v KBV sa vykonávalo na základe požiadavky správcu nehnuteľnosti nadväzne na VZN č. 4/2016 o nakladaní s KO a DSO. V rodinnej zástavbe sú zriadené zberné hniezda triedeného zberu na triedený odpad pochádzajúci z rodinných domov, ak je to z priestorového hľadiska možné a po odsúhlasení ich umiestnenia dotknutou mestskou časťou, príp. vlastníka pozemku. OLO a. s. na svojom webovom sídle informuje občanov IBV (v rodinných domoch) prostredníctvom mapy o zberných hniezdach na celom území mesta kde sú umiestnené zberné nádoby na triedený zber. V hlavnom meste bolo v čase výkonu kontroly približne 250 zberných hniezd.

Dostupnosť zberných nádob riešilo hlavné mesto ako aj OLO a. s. operatívne. V prípade umiestnenie kontajnerov na triedený zber na menej dostupných miestach spoločnosť OLO a. s. situáciu riešilo ich umiestnením na dostupnom mieste z hľadiska dopravnej manipulácie a zároveň v dostatočnej vzdialenosti pre obyvateľov. Zároveň hlavné mesto v rámci stavebného konania pre komplexnú bytovú výstavbu a pre bytové domy vyžadovalo povinnosť umiestnenia kontajnerov na triedený odpad v závislosti od priestorovej kapacity stavby a nadväzne na dopranú situáciu a dostupnosť ulíc zvozovej techniky zberovej spoločnosti.

Hlavné mesto kontrolnej skupine predložilo IS s evidenciou stanovišť, na ktorých boli umiestnené zberné nádoby na triedený zber a intervaly odvozu na zberné nádoby na triedené zložky odpadu. Na zberných miestach spoločnosť OLO a.s. zohľadňovala produkciu odpadu z obalov a neobalových výrobkov na základe praxe a podľa toho dopĺňala zberné nádoby (dodáva sa väčší počet), ak nepostačoval interval odvozu 2 krát do týždňa. Vzhľadom na produkciu množstva triedeného odpadu sa väčšinou umiestňujú 1 100 l kontajnery na papier a lepenku, plasty, VKM a kovy. Na sklo sa umiestňujú kontajnery typu zvon 1 200 l a 1 800 l. Najväčší podiel na celkovom objeme triedených zložiek predstavovali plasty. Keďže OLO a.s. disponuje IS zobrazujúcim umiestnenie zberných nádob, málo dostatočný prehľad o tom, kde je potrebné doplniť zberné nádoby, čo je pozitívne z hľadiska výkonnosti triedenia zberu zložiek KO.

Kontrolná skupina preverení zistila, že hlavné mesto spĺňalo štandard zberu v súlade s § 14 ods. 1 vyhlášky MŽP SR č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch.

2.3 Zmluvy mesta s OZV

Hlavné mesto a NATUR-PACK a. s. uzatvorili zmluvu o zabezpečení systému združenia nakladania s odpadmi z obalov a odpadov z neobalových výrobkov z 29.06.2016. Predmetom zmluvy bol záväzok spoločnosti NATUR-PACK, a. s. za podmienok dohodnutých v zmluve umožniť Hlavnému mestu Bratislava zapojiť sa do systému združeného

nakladania s odpadmi z obalov a odpadov z neobalových výrobkov vyzbieraných spolu s obalmi z obalov vytvoreného spoločnosťou NATUR-PACK a. s., a záväzok Hlavného mesta umožniť spoločnosti NATUR-PACK, a. s. zber vyhradeného prúdu odpadu z obalov na území Bratislava.

Spoločnosť NATUR-PACK, a. s. sa zaväzuje vytvoriť, prevádzkovať systém združeného nakladania s odpadmi z obalov, udržiavať a financovať vytvorený systém združeného nakladania s odpadmi, tak aby sa zvyšovala efektívnosť a rozsah triedenia odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov, zabezpečiť odobratie celého množstva oddelene vyzbieranej zložky KO patriacej do vyhradeného prúdu z odpadu z obalov z územia hlavného mesta a znášať náklady na zabezpečenie zberu a zberných nádob na triedený zber zložiek vyhradeného prúdu odpadov z obalov.

OZV NATUR-PACK, a. s. ako aj hlavné mesto zabezpečovalo aktivity súvisiace s vykonávaním osvetu o triedenom zbere, čo bolo v súlade s § 28 ods. 4 písm. g) zákona o odpadoch. Túto povinnosť mala OZV NATUR-PACK, a. s. upravenú v zmluve z 29.06.2016, Článok VI – Podmienky uskutočňovania informačných aktivít na území hlavného mesta.

Spoločnosť NATUR-PACK, a. s. sa zaviazala, že na vlastné náklady na území hlavného mesta bude vykonávať propagačné a vzdelávacie aktivity so zameraním na konečného používateľa v rozsahu upravenom vyhláškou MŽP SR č. 373/2015 Z. z. o rozšírenej zodpovednosti výrobcov vyhradených výrobkov a o nakladaní s vyhradenými prúdmi odpadov. Pri tvorbe POH hlavného mesta SR Bratislavy je spoločnosť NATUR-PACK, a. s. oprávnená navrhnúť propagačné a vzdelávacie aktivity v oblasti triedeného zberu.

Tieto aktivity budú sa vykonávať najmä:

- Informačnými plagátmi na výveskách, prípadne na iných miestach obvykle používaných na zverejňovanie oznamov, vrátane oznamov na škôlkach, ZŠ a SŠ,
- Informačnou a vzdelávacou aktivitou pre verejnosť a školy minimálne 1x ročne,
- priebežne na webovom sídle zmluvných strán,
- informačnými letákmi, na podujatiach organizovaných pre širokú verejnosť,

Kontrolná skupina na základe predložených listinných dokladov z 28.08.2018 zistila, že „Hlavné mesto v zásade nemalo problémy s plnením zmluvných podmienok s OZV“ Vzhľadom k tomu, že sa systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov za vyhradené prúdy odpadov ešte doladuje, prípadne problémy sa zmluvné strany sa snažia riešiť operatívne. Hlavné mesto sa dohodlo s OZV NATUR-PACK, a. s. na pravidelných mesačných pracovných stretnutiach“.

2.4 Výdavky mesta spojené s nakladaním s odpadmi

Za tento vyhradený prúd - triedený zber odpadu a jej financovanie bola zodpovedná OZV NATUR-PACK, a. s., ktorá nezisťovala alebo nezistila podiel odpadov z obalov v zbernej nádobe/kontajneri a znečistenie obsahu zbernej nádoby a nepreukázala, že zberná nádoba/kontajner zahŕňa viac ako 50 % iných zložiek, než pre akú bola nádoba určená. Pre rok 2018 pripravuje OZV metodiku, podľa ktorej bude zisťovanie znečistenia zbernej nádoby/kontajnera. Hlavné mesto v roku 2017 nedoplácalo na triedený zber. OLO, a. s. na základe uzavretej zmluvy s hlavným mestom fakturuje 1/12 ročného schváleného finančného plánu faktúru za odvoz KO vo výške 2 075 000,00 eur. Následne OLO, a. s. fakturuje na základe zmluvy o zabezpečení systému financovania triedeného zberu z 30.06.2016 za zabezpečenie systému združeného nakladania s odpadmi z obalov NATUR-PACK, a. s. čiastkou vo výške 270 000,00 eur.

Tabuľka č. 4 – Celkové výdavky na nakladanie s odpadmi za roky 2015-2017 v eur (OLO, a. s.)

ROK	Celkové výdavky na nakladanie s odpadmi v eur	Triedený zber	TZ/Skládky	preprava	Čierne skládky	Spolu
2015	Celkové výdavky na nakladanie s odpadmi	3 723 560,00	10 482 493,00/ 918 833,00	8 055 967,00	-	22 262 020,00
2016	Celkové výdavky na nakladanie s odpadmi	3 755 620,00	10 437 303,00/ 999 627,00	8 812 342,00	-	23 005 265,00
2017	Celkové výdavky na nakladanie s odpadmi	3 681 689,00	10 951 680,00/ 1 282 121,00	9 799 297,00	4 023,00	24 436 689,00

Zdroj: OLO a.s. a hlavné mesto

Tabuľka č. 5 – Analýza výdavkov na triedený zber za roky 2017 v eur (OLO, a. s.)

Celkové náklady na triedený zber r. 2017 – pod RZ	Preprava	Spracovanie	Nákup nádob	Spolu
Papier	1 018 063,00	-	75 051,00	1 093 114,00
Plasty	617 700,00	152 900,00	123 946,00	894 546,00
Sklo	806 019,00	-	47 096,00	853 079,00
Kovy	80 608,00	-	0	80 608,00
VKM	-	-	-	-
Iné triedene zložky	125 492,00	-	0	125 492,00
BRO	212 037,00	33 400,00	389 413	634 850,00
Celkové náklady na TZ				3 681 689,00

Zdroj: OLO a.s. a hlavné mesto

Z predložených údajov - celkových nákladov na nakladanie s odpadmi za jednotlivé roky je zrejmé, že náklady majú stupňujúci trend oproti roku 2016 sú vo výške 1 431 424,00 eur, t. z. nárast o 0,94 %. Z predložených údajov za triedený zber mali náklady oproti roku 2016 klesajúci trend o 73 931,00 eur, t. z. pokles o 0,98 %. Tieto náklady neznáša na triedený zber hlavné mesto.

Preverením dokladov za fakturácie odpadového hospodárstva bolo zistené, že za tieto služby hlavné mesto uhrádzalo mesačne paušálnou sumou vo výške 2 075 000,00 eur bez položkovej štruktúry nákladových položiek, resp. súpisu, ktorý by preukazoval konkrétne jednotkové ceny zberu, prepravy, dodania tovaru, služieb a pod. Takýto zavedený systém nezabezpečoval preukázateľnosť účtovníctva a možnosť kontroly zo strany hlavného mesta a zároveň nebolo možné vyhodnocovať, porovnávať a analyzovať hospodárnosť a efektívnosť systému nakladania s odpadmi v hlavnom meste.

Z dôvodu, že hlavné mesto nenakladalo s triedeným zberom, ale nakladala s ním externá spoločnosť, nebolo možné úplne, pravdivo a preukázateľne vyhodnotiť efektívnosť systému triedeného zberu v hlavnom meste.

2.5 Ukazovatele efektívnosti

Cieľom NKÚ SR bolo zistiť a vyhodnotiť efektívnosť systému triedeného zberu na území hlavného mesta v kontrolovanom období t. zn. zistiť, či hlavné mesto zabezpečovalo zvyšovanie triedeného odpadu pri porovnateľných výdavkoch. Údaje o výdavkoch za triedený zber spadajúci pod rozšírenú zodpovednosť boli vedené akciovou spoločnosťou OLO, a. s. a nie hlavným mestom ako kontrolovaným subjektom (zmluvný vzťah OLO, a. s. s NATUR-PACK, a. s.). Z tohto dôvodu nebola preverená správnosť a pravdivosť údajov o výdavkoch za triedený zber a nebolo možné úplne, pravdivo a preukázateľne vyhodnotiť efektívnosť systému triedeného zberu.

Tabuľka č. 6 uvádza prehľad dosiahnutého podielu triedeného odpadu na celkovom vyprodukovanom odpade na území hlavného mesta a výdavky v kontrolovanom období.

Tabuľka č. 6 – Prehľad dosiahnutého podielu triedeného odpadu na celkom vyprodukovanom odpade a jeho výdavkov v kontrolovanom období

Rok	Podiel triedeného odpadu v %	Výdavky na triedený zber v eur
2015	23,16	3 723 560,00
2016	22,83	3 755 620,00
2017	24,40	3 681 689,00

Zdroj: hlavné mesto

3. Účinnosť systému triedeného zberu

3.1 Stanovené ciele hlavného mesta v oblasti triedenia odpadu a ukazovatele účinnosti

Cieľom NKÚ SR bolo preveriť dosahovanie stanovených cieľov mesta v oblasti triedenia odpadu v zmysle strategických dokumentov mesta (POH hlavného mesta a PR). Z dôvodu, že POH mesta nebol vypracovaný a programový rozpočet neobsahoval merateľné ukazovatele a ciele v tejto oblasti (viď pozri časť 1.2), bol dosiahnutý a odhadovaný podiel mesta v triedení odpadu porovnávaný a vyhodnocovaný na základe stanovených cieľov v POH SR. Vývoj podielu triedeného odpadu v hlavnom meste na celkovom množstve vyprodukovaného odpadu za roky 2016

až 2017 s odhadom do roku 2020 na základe nastaveného trendu vývoja a stanovených cieľov triedenia pre SR zobrazuje graf č.1.

V kontrolovanom období bol podiel triedeného odpadu hlavného mesta na celkovom KO 23,16 % v roku 2015, čo zodpovedalo 48 324,45 t zhodnocovaného odpadu z celkového množstva 208 658,89 t KO.

V roku 2016 podiel triedeného odpadu na celkovom objeme komunálnych odpadov bol 22,83 %, čo zodpovedalo 47 242,77 t zhodnocovaného odpadu z celkového množstva 206 907,41 t KO.

V roku 2017 podiel triedeného odpadu na celkovom objeme KO bol 24,40 %, čo zodpovedalo 55 318,80 t zhodnocovaného odpadu z celkového množstva 226 692,62 t komunálnych odpadov.

Podiel triedeného odpadu na celkovom KO bol na základe odhadu vývoja v roku 2018 na úrovni 25,02 %, v roku 2019 sa odhaduje 25,65 %, v roku 2020 sa odhaduje 26,27 %.

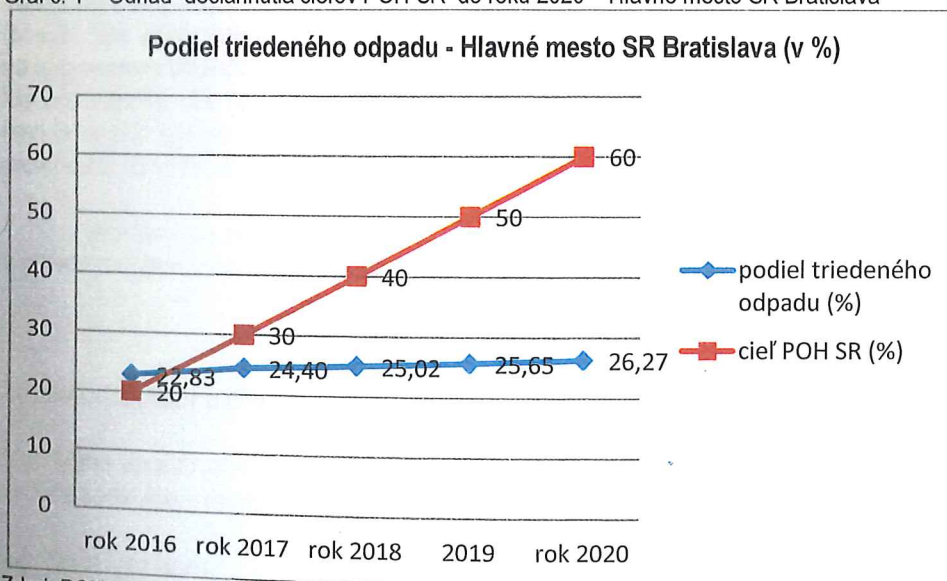
Po zavedení rozšírenej zodpovednosti výrobcov sa podiel triedeného odpadu v roku 2017 zvýšil o 1,57 percentuálneho bodu oproti roku 2016.

Z pohľadu dosahovania cieľov stanovených v POH SR bola hlavným mestom dosiahnutá účinnosť triedenia za rok 2016. Z hľadiska účinnosti sa aktuálne hodnoty priblížili k stanoveným hodnotám pre rok 2017, ale vývoj naznačuje, že systém triedenia odpadu do roku 2020 nedosiahne očakávané ciele. Podľa odhadu vývoja miery triedeného KO na celkovom KO nebude hlavné mesto dostatočne účinné v dosahovaní cieľov do roku 2020.

Smerná časť programu POH SR sa zaoberá okrem iného aj potrebou v rámci siete zariadení na zhodnocovanie odpadov prehodnotiť kapacitné možnosti zariadení na recykláciu odpadov. V časti 5.2. Spaľovne odpadov, zariadenia na spoluspaľovanie odpadov sa uvádza, že v súčasnosti sú na Slovensku prevádzkované dve spaľovne KO (Bratislava, Košice). Obe spaľovne odpadov spĺňajú koeficient energetickej účinnosti stanovený rámcovou smernicou o odpade a sú klasifikované ako zariadenia na zhodnocovanie odpadov činnosťou R1. Z tohto hľadiska hlavné mesto nezaťažuje životné prostredie ukladaním KO na skládku odpadov, nakoľko tento odpad bol energeticky zhodnotený v spaľovni.

Odhad odklonu hlavného mesta v dosahovaní cieľov POH SR do roku 2020 za oblasť triedenia KO znázorňuje nasledujúci graf č. 1

Graf č. 1 – Odhad dosiahnutia cieľov POH SR do roku 2020 – Hlavné mesto SR Bratislava

Zdroj: POH SR a Hlavné mesto SR Bratislava

Odhad pre podiel triedeného odpadu na rok 2020 na základe vývoja v kontrolovanom období bol 26,27 %. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že v kontrolovanom období nárast podielu triedeného odpadu nebol dostatočný vzhľadom na dosiahnutie požadovaného cieľa: dosiahnuť 60 % triedenia v roku 2020.

3.2 Vykazovanie údajov o triedení

Kontrolou Ročných výkazov o komunálnom odpade z obce (OŽP 6-01) bolo zistené, že hlavné mesto vykazuje všetky údaje o zložkách KO druhu odpadu skupiny 20 (KO) v súlade s § 18 zákona o štátnej štatistike v nadväznosti na Vyhlášku MŽP SR.

NKÚ SR preverilo vybranú vzorku dokladov preukazujúcich vybrané údaje pre zložky „papier a plasty za mesiac august 2017 a zistil, že množstva odpadu uvedené v evidenčných listoch súhlasili s množstvom odpadu uvedených na vážnych lístkoch.

Výkup odpadu triedených zložiek zbernými surovinami bol zmluvne dohodnutý a teda aj evidovaný. Hlavné mesto málo uzatvorené zmluvy podľa § 81 ods. 13 zákona o odpadoch s firmami, ktorým umožňuje zber a prepravu KO na území Bratislavy, resp. výkup, a tieto firmy sú povinné podávať hlásenia o vzniku a nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi.

Na území hlavného mesta podľa písomného vyjadrenia kontrolovaného subjektu neprebíhal zber, ktorý by neprechádzal evidenciou hlavného mesta. V kontrolovanom období na školách boli organizované zbery v rámci projektu „Triedim, triediš, triedime“, ktoré organizuje Ministerstvo životného prostredia SR. Zber a prepravu triedeného zberu zo škôl zapojených do tohto projektu vykonávala zberová spoločnosť OLO a. s., v spolupráci s mestskými časťami, teda aj údaje zo zberu boli zahrnuté v evidencii spoločnosti OLO a. s., ktorá údaje hlásila hlavnému mestu. Ďalej bol organizovaný zber spojený so súťažou OLOmánie organizovaný spoločnosťou OLO a. s. pod záštitou hlavného mesta, takže údaje o zbere boli súčasťou evidencie. Hlavné mesto málo v pôsobnosti len Základné umelecké školy a Centrá voľného času, z ktorých je opäť zber vykonávaný spoločnosťou OLO a. s. a údaje sú súčasťou hlásenia tejto spoločnosti. Mobilné zbery („zelený taxík“) a sezónne zbery organizované mestskými časťami sú evidované resp. triedené zložky boli odovzdávané na zberných dvoroch.

3.3 Vplyv triedenia odpadu na znižovanie miestneho poplatku

Podľa písomného vyjadrenia kontrolovaného subjektu hlavné mesto nevidelo dôvod na zníženie miestneho poplatku v súvislosti so zavedením zabezpečovania a financovania triedeného zberu odpadov z obalov prostredníctvom OZV, pretože nový zákon o odpadoch a vykonávacia vyhláška k nemu upravili pre obce novú povinnosť, a to zabezpečovať nakladanie s BRO zo záhrad v individuálnej bytovej výstavbe, ako aj v komplexnej bytovej výstavbe. Táto nová povinnosť na území Bratislavy predstavovala finančné náklady na zakúpenie zberných nádob a kompostérov (cca 21 tisíc rodinných domov). Ďalšie finančné výdavky súviseli so zberom a prepravou tohto odpadu do zariadenia na spracovanie odpadu zo zelene a zvozovou technikou na prepravu. Čo sa týka likvidácie čiernych skládok na území hlavného mesta táto činnosť bola zabezpečovaná prostredníctvom zberovej spoločnosti OLO, a. s. od roku 2017. Mesto nevynakladalo osobitné finančné prostriedky na likvidáciu čiernych skládok. OLO, a. s. vynaložila za rok 2017 finančné prostriedky vo výške 4 023,00 eur.

Náklady na likvidáciu čiernych skládok z hľadiska vplyvu na rozpočet na nakladanie s KO neboli významné a pravdepodobne by nemali vplyv na zníženie výšky miestneho poplatku významným spôsobom.

Za kontrolnú skupinu dňa: 12.11.2018

Mgr. Mária Vančíšinová
vedúca kontrolnej skupiny

Ing. Soňa Mezeiová
členka kontrolnej skupiny

Mgr. Jaroslava Púčiková
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 19.11.20

JUDr. Ivo Nesrovnal
Primátor Hlavného mesta SR Bratislava

Príloha č. 1

Bod 3.4 - Spokojnosť hlavného mesta s nastavením systému triedenia v samospráve

Podľa písomného vyjadrenia hlavného mesta SR: „Na jednej strane je to vyhovujúce vzhľadom na to, že OZV financuje a kontroluje zberovú spoločnosť pri plnení povinností týkajúcich sa zabezpečenia triedeného zberu, na druhej strane zasahuje a ovplyvňuje systém nakladania s triedeným odpadom v meste v súvislosti s efektívnosťou zberu, a to zvýšením výnosov za jednotlivé zložky a znížením nákladov na ich nakladanie (snaha regulovať typ, počet zberných nádob a interval odvozu napriek skutočnej produkcii odpadu). OZV nemá možnosť financovať budovanie zberných miest a kontajnerových stanovišť na triedený odpad, hoci financujú nakladanie s triedeným odpadom“.

- Nárokovateľná finančná podpora na budovanie a prevádzkovanie Zberných dvorov v SR (Niektoré obce majú nedostatok financií na budovanie a aj prevádzkovanie zberných dvorov).
- Príspevky na zvozovú techniku vyhradených prúdov odpadov.
- Uznať aj energetické zhodnotenie triedeného plastu spôsobom R1 (súčasťou sú aj neobaly z plastov, na ktoré nie je spracovateľ).
- Upraviť legislatívu týkajúcu sa evidencie odpadu, aby bolo zaradenie odpadu dotriedeného na dotriedovacej linke z komunálneho odpadu, nie pod skupinou 19, ale naďalej ako komunálny odpad skupiny 20, aj napriek tomu, že vznikol na linke prevádzkovateľovi linky (odpad vznikol fyzickým osobám, a následne až právnickej osobe).
- Zosúladiť evidenčné povinnosti obce zo zákona o odpadoch a súvisiacimi vyhláškami so zákonom 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov (konkrétne vyplnenie štatistického formulára v zmysle § 18) „Ročný výkaz o komunálnom odpade z obce Rok „
- Problém je akceptovanie kódov nakladania (OO,V,Z,R12, R13) zo strany Štatistického úradu, potrebujú vedieť koncového spracovateľa. Hlavné mesto s niektorými koncovými spracovateľmi nemá uzatvorenú zmluvu, resp. má zmluvy s oprávnenými osobami, ktoré v evidenčných listoch uvádzajú nasledujúceho držiteľa, nie v každom prípade koncového spracovateľa, následne nastáva problém zo strany Štatistického úradu, ktorý žiada koncových spracovateľov. Ak chceme ŠÚ vyhovieť, musíme každú oprávnenú osobu osloviť s požiadavkou, kde odpad končí.
- Viesť evidenciu spoločne za Hlavné mesto a mestské časti a nie aj za každú mestskú časť zvlášť, nakoľko dochádza v určitých prípadoch k duplicitným hodnotám v hlásených množstvách odpadov, ktoré musíme následne overiť, je nesmierne prácne viesť evidenciu aj za každú mestskú časť zvlášť.
- Nastaviť systém a evidenciu v prípade bioodpadov tak, aby sa započítavali aj množstvá bioodpadov spracovaných kompostovaním obyvateľmi v kompostovacích zásobníkoch, príp. na komunitných kompostoviskách (nikde nie je vykázané množstvo spracovaného odpadu v rámci predchádzania vzniku odpadov). Obdobné je to aj v prípade vedenia evidencie odpadu odovzdaného na prípravu na opätovné použitie.
- Aby evidencia bioodpadov sa vyhodnocovala ako zhodnotenie.
- Zvýšiť poplatok za skládkovanie na úroveň vyššiu ako je poplatok za spaľovanie.
- Poskytnúť finančný príspevok na rekonštrukciu, resp. vybudovanie spaľovne.
- Rozlišovať nakladanie s komunálnymi odpadmi v obciach, v ktorých je spaľovňa a ktoré odovzdávajú odpady na skládku.

